

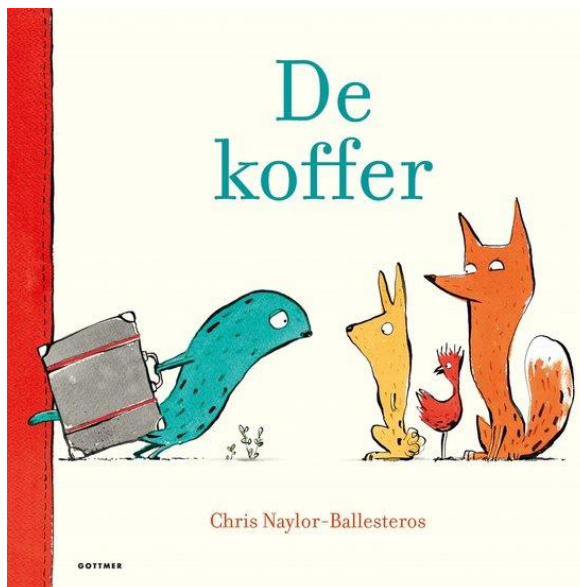
Interactief voorlezen

Jona Hebbrecht
i.s.m. Iedereen Leest

1

De koffer

2

Effectieve kenmerken

Hoe maak je van een interactief voorleesmoment een effectief leermoment?

3

interactief voorlezen

doe je zo!

Besprek samen de eigenschappen van het boek
→ Wat staat er op de kaft?

Stel open vragen
→ Wat zou de kat daar doen?

Stel extra vragen en geef tips
→ Kijk eens, je ziet het hier op de prent.

Ga dieper in op de inhoud van de tekst
→ Waarom blaast de kat hier?

Sta stil bij nieuwe woorden en uitdrukkingen
→ Kan jij ook spinnen zoals een kat?

Bekijk samen de afbeeldingen
→ Wat zie je hier in het gras?

Geef positieve feedback
→ Super dat je de kat gevonden hebt!

Leg linken met de eigen leefwereld
→ Wie heeft er ook een kat thuis?

MEER INFO?

iedereenleest.

4

Een goede voorbereiding

- Stel heldere **doelen** voorop
- Kies een gepaste rijke **tekst** die aansluit bij die doelen
- Stimuleer de leerlingen door ze een **luisterdoel**/luistervraag mee te geven
- Integreer **effectieve kenmerken** van interactief voorlezen in deze fases
- Denk na over de **samenstelling** van de groep
- Bedenk hoe je kan **differentiëren** zonder de flow van het verhaal te verliezen
- Sta stil bij het al dan niet inzetten op **herhaald voorlezen**
- Denk na over hoe je de **fases van een interactief voorleesmoment** vormgeeft
- Neem de tijd ...

5

drie fases

- voor
- tijdens
- na

6

Voor

Bereid de leerlingen voor op wat komt

- Bespreek de titel, de auteur, de illustrator
- Sta stil bij woorden of uitdrukkingen die belangrijk zijn om de tekst te begrijpen
- Laat de leerlingen voorspellingen maken
- Breng relevante voorwerpen mee die de leerlingen kunnen bespreken
- Bespreek samen met de leerlingen het leesdoel en hun verwachtingen van de tekst
- ...

7

Waarom een bos geen ramen heeft

is een bundel met 28 verrassende, licht-filosofische dierenverhalen voor kinderen van 8 tot 108 jaar.

Over de spin die zijn draad kwijt is maar hulp krijgt uit onverwachte hoek. Over de zalm die het grondig beu is om te zwemmen. Over de olifant die liever een mug zou zijn. Maar ook over de botsing tussen de duizendpoot en de sprinkhaan, de zwaarste botsing ooit. En over het geheim van de kraai...

Bijzondere verhalen voor jong én oud, om zelf te lezen of om voor te lezen. Met prachtige illustraties van Joris Thys.

pelckmans.be

8

KORNEEL DE RYNCK

Muurvast

KORNEEL DE RYNCK

Muurvast

Op een ochtend kregen de ezel en de pony ruzie over wie van hen het meest paardachtig was. In een vlaag van woede besloten ze dat ze elkaar nooit meer wilden zien. Nooit meer! En daarom bouwden ze een muur tussen hen in.

KORNEEL DE RYNCK

Muurvast

Op een ochtend kregen de ezel en de pony ruzie over wie van hen het meest paardachtig was. In een vlaag van woede besloten ze dat ze elkaar nooit meer wilden zien. Nooit meer! En daarom bouwden ze een muur tussen hen in.

Ze zetten stenen op elkaar, laag na laag.

Zo zagen ze steeds minder van elkaar: eerst verdwenen de poten, dan hun lijf, vervolgens keken ze elkaar nog een laatste keer zo kwaad mogelijk aan, daarna waren enkel de oren nog zichtbaar, en ten slotte bleef er niks meer over.

Ze maakten de muur zo hoog als ze konden.

De ruzie bleef wel nog in de lucht hangen, maar omdat je in de lucht geen muren kunt bouwen, lieten ze dat maar zo.

Toen alles was afgewerkt, gingen de ezel en de pony elk tegen hun kant van de muur zitten, zwijgend, met gekruiste poten, vastberaden om nog heel lang boos te blijven ...

11

Tijdens

Lees de tekst voor en ga erover in gesprek

- Geef samen betekenis aan woorden en uitdrukkingen
- Herlees samen zinnen of stukken tekst
- Neem voldoende tijd om de illustraties te bespreken
- Daag de leerlingen uit om verbanden te zoeken in de tekst
- Laat de leerlingen verbindingen maken met hun (leef)wereld
- Laat de leerlingen actief aan de slag gaan met de inhoud en de vorm van de tekst
- Hou het doel dat je (samen met de leerlingen) wil bereiken goed voor ogen
- ...

12

Niet veel later krabbelde de ezel overeind en ging hij met zijn oor tegen de muur staan. Hij luisterde, maar hoorde niets.

Wat zou de pony aan het doen zijn? Was hij er nog?

De ezel zette zich weer neer. Even later stond hij plots op en riep uit het niets: 'Misschien kunnen we een gleuf maken in de muur, voor brieven ...?'

13

Hij had zijn vraag nauwelijks uitgesproken of de pony riep al: 'Ja, dat doen we!'

En dus kapten ze samen een smalle opening in de muur.

Kort daarna gooide de pony een minuscule briefje bij de ezel naar binnen.

'Hei', stond er op te lezen. De ezel herlas het een paar keer, schreef toen zelf iets op een papiertje en stak het door het gat.

Zo ging het verder heen en weer, terwijl de brieven ook steeds langer werden.

Op zijn twintigste brief noteerde de pony helemaal onderaan, in kleine lettertjes: 'P.S. Wat denk je ervan om van die gleuf een raam te maken?'

Dat hij dat een goed idee vond, schreef de ezel in grote letters terug.

Ze installeerden een raam, keken er eens door, zetten het vervolgens open en begonnen te praten. Eerst waren ze nog zuinig met woorden en vielen er een paar ongemakkelijke stiltes. Maar al gauw babbelden ze – met hun ellebogen op de vensterbank – honderduit over koetjes en kalfjes.

14

Hij had zijn vraag nauwelijks uitgesproken of de pony riep al: 'Ja, dat doen we!'

En dus kapten ze samen een smalle opening in de muur.

Kort daarna gooide de pony een minuscule briefje bij de ezel naar binnen.

'Hei', stond er op te lezen. De ezel herlas het een paar keer, schreef toen zelf iets op een papiertje en stak het door het gat.

Zo ging het verder heen en weer, terwijl de brieven ook steeds langer werden.

Op zijn twintigste brief noteerde de pony helemaal onderaan, in kleine lettertjes: 'P.S. Wat denk je ervan om van die gleuf een raam te maken?'

Dat hij dat een goed idee vond, schreef de ezel in grote letters terug.

Ze installeerden een raam, keken er eens door, zetten het vervolgens open en begonnen te praten. Eerst waren ze nog zuinig met woorden en vielen er een paar ongemakkelijke stiltes. Maar al gauw babbelden ze – met hun ellebogen op de vensterbank – honderduit over koetjes en kalfjes.

De brieven
werden steeds
langer

Zuinig zijn met
woorden?

Ongemakkelijke
stiltes?

Over koetjes en
kalfjes praten

15

'Zeg,' zei de ezel op een bepaald ogenblik, 'zou het niet handiger zijn als we van dit raam een deur maakten?' De pony knikte. 'Ja, ik dacht er ook al aan.'

Ze verkochten het glas aan de glaskikker en braken het raamkozijn uit tot aan de grond. Vervolgens zetten ze er een mooie eikenhouten deur in. Dat hadden ze evengoed niet kunnen doen,

want zodra de ezel had aangeklopt en de pony had opengedaan, ging de deur niet meer dicht.

Ze liepen de deur bij elkaar plat, kwamen voortdurend bij elkaar over de vloer. Tot ze zelfs niet meer wisten welke kant van de muur nu van wie was.

's Avonds bleef er van die muur alleen nog een nutteloze rand over. Het leek op een soort triomfboog.

De ezel en de pony zaten er vlak onder en keken elkaar glimlachend aan. 'Nooit meer, hé?' zei de ezel. 'Nooit meer,' antwoordde de pony.

Uit: *Waarom een bos geen ramen heeft*, Korneel De Rynck, Pelckmans, 2017

16

‘Zeg,’ zei de ezel op een bepaald ogenblik, ‘zou het niet handiger zijn als we van dit raam een deur maakten?’ De pony knikte. ‘Ja, ik dacht er ook al aan.’

Ze verkochten het glas aan de glaskikker en braken het raamkozijn uit tot aan de grond. Vervolgens zetten ze er een mooie eikenhouten deur in. Dat hadden ze evengoed niet kunnen doen,

want zodra de ezel had aangeklopt en de pony had opengedaan, ging de deur niet meer dicht.

Ze liepen de deur bij elkaar plat, kwamen voortdurend bij elkaar over de vloer. Tot ze zelfs niet meer wisten welke kant van de muur nu van wie was.

’s Avonds bleef er van die muur alleen nog een nutteloze rand over. Het leek op een soort triomfboog.

De ezel en de pony zaten er vlak onder en keken elkaar glimlachend aan. ‘Nooit meer, hé?’ zei de ezel. ‘Nooit meer,’ antwoordde de pony.

Uit: Waarom een bos geen ramen heeft, Korneel De Rynck, Pelckmans, 2017

De deur bij
elkaar
platlopen?

Een
triumfboog?

17

na

Maak ruimte voor een nabespreking

- Bekijk samen met de leerlingen terug op je leesdoel
- Ga dieper in op de inhoud en de vorm van de tekst
- Creëer kansen om nieuwe woorden actief te gebruiken
- Laat de leerlingen spreken over emoties die de tekst opwekt
- Zoom in op bepaalde thema's die aan bod kwamen
- Bekijk terug op de voorspellingen die de leerlingen vooraf maakten
- Leg linken met de actualiteit of de bredere leefwereld van de leerlingen
- Laat de leerlingen actief aan de slag gaan met de vorm en de inhoud van de tekst
- Verbind de tekst met andere teksten
- ...

18

19

EDWARD VAN DE VENDEL

Wat je moet doen als je je zorgen maakt over je beste vriend of vriendin

Misschien heeft onze vriendschap griep.
Misschien is onze vriendschap verkouden.
Nu zouden we zakdoekjes
bij haar neus moeten houden,
maar hoe doe je dat?
En klopt het wel wat ik hier typ?
Toen ik je de laatste keer zag
leek je lach niet zo diep,
en we hebben elkaar daarna veel minder geappt,
ons gesprek was verlept,
onze grapjes waren aan water toe.
Dus ja, onze vriendschap
is ziek – of moe.
Misschien moet onze vriendschap
een tijdje naar bed.
Met rust gelaten.
Geen wekker gezet.

Wat denk je – als we elkaar
een tijdje niet zien,
zou dat haar aspirine kunnen zijn?
Haar vitamine C,
doktersrecept, voor een weekje of twee?
En springt daarna onze vriendschap
weer blij in het rond?
Met haar longen vol lucht
en een *smile* om haar mond?
Ik denk het.
Ik hoop het.
Ik wil ons weer fris.
O, als er maar niets ernstigers is.
O, als er maar niets ernstigers is.
O, als er maar niets ernstigers is.

Uit: *Wat je moet doen als je over een nijlpaard struikelt*, Edward van de Vendel,
Querido, 2019

Kan
vriendschap
verleppen?

20

Stel extra vragen en geef tips

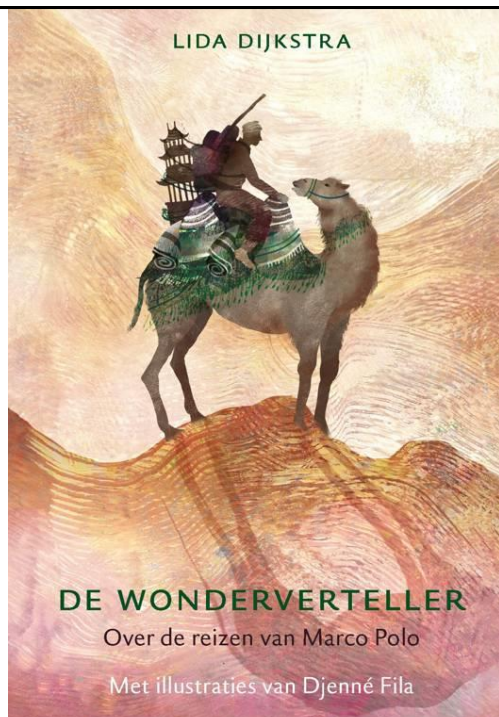

Wat moet je met woede als je die zelf niet voelt?
 Als om je heen iedereen maar niet afgekoeld raakt
 en zich kwaaiër en kwaaiër en kwaaiër maakt
 om iets wat jou niet verhit, omdat je denkt:
 je weet nooit helemaal hoe het zit,
 er is altijd een kans dat je iets niet hebt gezien.
 Jij bent de gans die liever misschien
 eerst nog een rondje wil grazen
 voordat ze wild om zich heen gaat blazen.

Maar wat moet je dan met de woede van de rest van de troep?
 Dit: een groep is zelf ook altijd een dier –
 een dier met veel te veel spieren.
 En daar moet iemand de kalmte van zijn,
 het sussen, de rust. Dat wat het lichaam
 naar zich laat luisteren, door zachtjes te fluisteren:
 'Boos zijn is niet de bedoeling,
 vriendelijkheid geeft verkoeling.'
 Uiteindelijk brengt liefde de massa bij zinnen.
 Dát kun jij tegen drift beginnen.

Dus
 vinden ze jou ook soms
 vreemd of apart?
 Dan ben jij
 waarschijnlijk
 van de wereld het hart.

21

Mijn spiegelbeeld keek me boos aan vanuit de plas water op de
 vloer. Ze stak haar tong uit. Dwarse piekharen waren onder haar
 mutsje vandaan gesprongen.

Met een plons kwakte ik de boender terug in de emmer.
 Overal op de tegels stonden vieze voetafdrukken die ik weg
 moest schrobben. Dat was mijn taak hier in het palazzo San
 Giorgio. Net als met grote dienbladen vol eten langs de gevan-
 genen sjouwen, de vuile vaat bij de haven spoelen en de po's een
 stukje verderop in datzelfde water legen.

Mijn twee jurken waren behoorlijk versleten geweest op de
 dag dat ik ze kreeg. Iemand had ze voor mij al gedragen – of
 misschien zelfs wel twee iemanden. Maar ik moest blij zijn dat
 ik kleren en een baan had, dat begreep ik wel. Eén misstap en ik
 werd weer teruggestuurd naar het klooster waar ik de eerste elf
 jaar van mijn leven had doorgebracht.

Aan de gevangenen was ik intussen aardig gewend. Ik mocht
 niet met hen praten. Sommigen stonken en graiden naar me als
 ik hun eren door het luik dwude, maar er zaten ook keurige types
 tussen. De opvallendste had een cel zo groot als een feestzaal-
 tje. Marco Polo, heette hij. Hij was een beroemde koopman en
 ontdekkingsreiziger uit Venetië.

Elke dag ontving hij bewonderaars, ook al zat hij achter tra-
 lies. Aan het begin van zijn straf tijd was het er af en toe eentje,
 maar tegenwoordig hield de directeur een agenda voor hem bij.

Zijn reputatie was als een lopend vuurtje door de straten van
 Genua gesneld. Edelen, bisschoppen, legeraanvoerders – iedere
 hoge pief wilde uit de eerste hand over zijn reizen horen.

De vloer werd tienmaal zoveel beviezevoetstapt sinds hij hier
 was. Daarom wilde ik een hekel aan hem hebben, maar dat ging

22

23

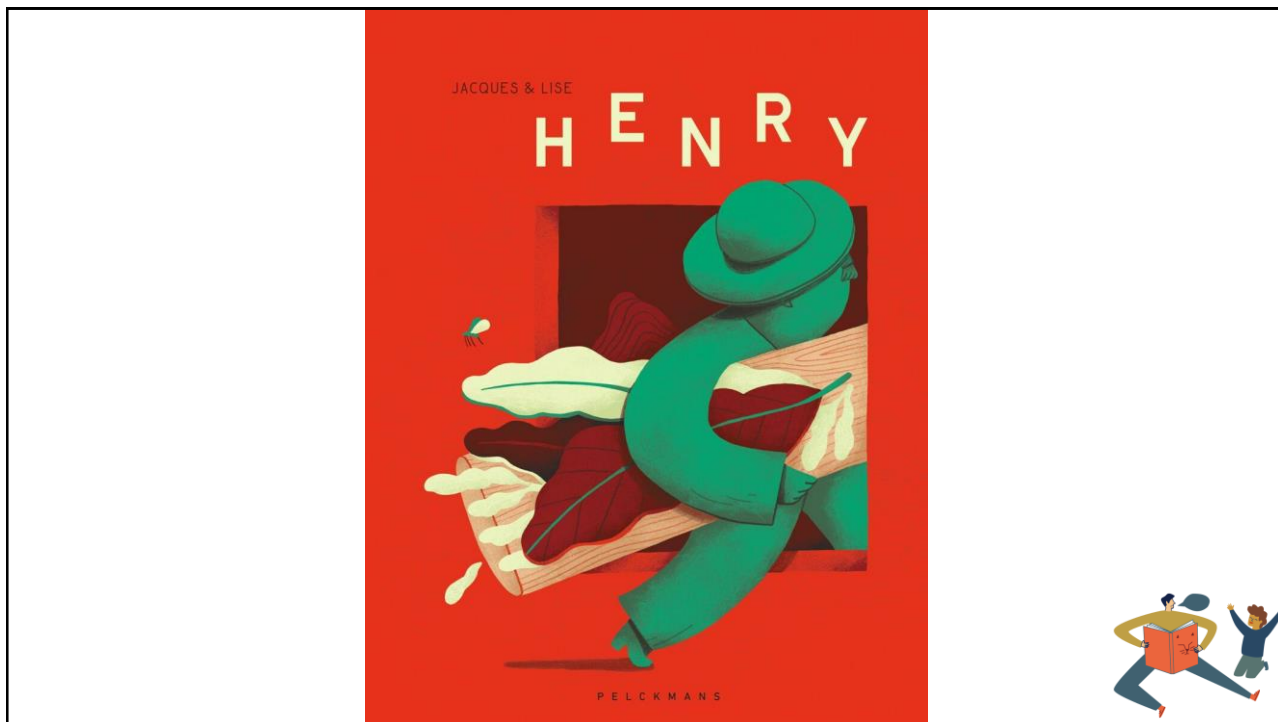
24

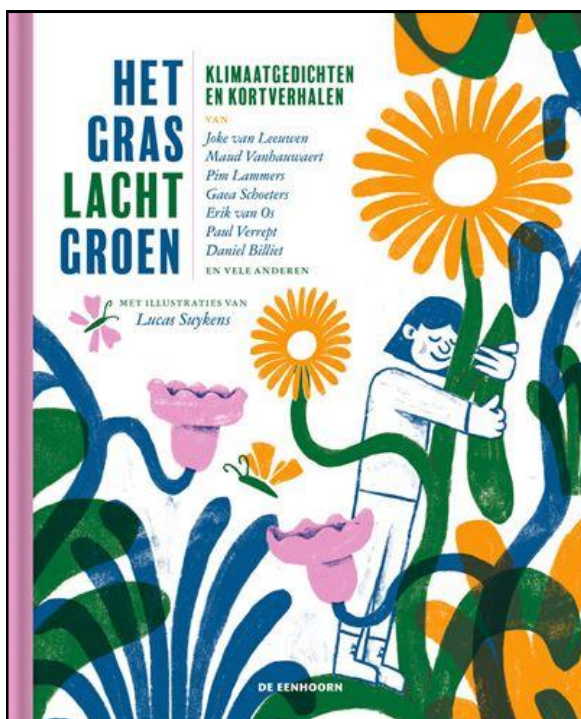
25

26

27

De mens Sebastiaan

Dit is de mens Sebastiaan
Het is niet goed met hem gegaan

LUISTER!

28

Hij zei tot alle and're mensen:
 Vreemd, ik weet niet wat mij drijft
 maar ik heb zo'n grootse wensen
 ja, alles moet ingelijfd.
 Zeiden alle and're mensen:
 O, Sebastiaan, nee, Sebastiaan,
 kom Sebastiaan, laat dat nou,
 toom toch in die grootse wensen.
 Echt niet alles is van jou.

Zei Sebastiaan tot de zijnen:
 heel de wereld komt mij toe
 jagen, vissen en ontginnen,
 winst maken is wat ik doe.

Zeiden alle and're mensen:
 O, Sebastiaan, nee, Sebastiaan,
 toe, Sebastiaan, toe nu, laat!
 Heel gevaarlijk, al jouw wensen,
 zo gevaarlijk voor 't klimaat.

Zei Sebastiaan eigenzinnig:
 Nee de Drang is mij te groot.
 Zeiden alle and're innig:
 Sebastiaan, dit wordt je dood ...

O, o, o, Sebastiaan!
 Het is niet goed met hem gegaan.
 Blind vervulde hij zijn wensen.
 Eigenzinnig! En niet bang.
 Zeiden alle and're mensen:
 Kijk, daar gaat hij met zijn Drang!
 PAUZE

Na een poosje werd toen even
 dit berichtje doorgegeven:
 hebzucht heeft 't klimaat bedorven,
 Sebastiaan is uitgestorven.

Referentie: 'De mens Sebastiaan', uit: Het gras lacht groen (2024), Gaea
 Schoeters. Uitgeverij De Eenhoorn.

PIM LAMMERS

Boos

Mijn moeder is niet boos te krijgen.

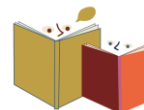
Niet als ik veel en veel te laat,
met moddervlekken op mijn trui
en grasvegen op mijn broek thuiskom.

Niet als ik stiekem zeventien snoepjes
pak in plaats van één en met volle mond
antwoord dat ik niet weet waar ze zijn gebleven.

Niet als ik, alweer, vergeten ben om Ivan
uit te laten en zij daar met haar blote voet
op het dure kleed achter komt.

En ook nu, nu ik met een tennisbal in huis
heb lopen stuiteren en oma's lamp
in duizend erstukjes op de grond ligt,
is mijn moeder niet boos te krijgen.

Was dat maar zo. Alles is beter
dan dit verschrikkelijke zwijgen.

Uit: Ik denk dat ik ontvoerd ben, Pim Lammers, Querido, 2022

31

Ik denk dat ik ontvoerd ben

Soms denk ik
dat mijn ouders niet mijn ouders,
maar mijn ontvoerders zijn.

Mijn vader kijkt voetbal op tv
(heb ik niets mee).
Mijn moeder eet pannenkoeken van havermeel
(krijg ik niet door mijn keel).
Mijn vader huilt bij elk liefdeslied
(snap ik niet).
Mijn moeder zit uren in bad
(ben ik na twee tellen zat).

Ze houden van tuinieren
maar hebben een hekel aan dieren,
een puppy komt het huis niet in.
In het weekend: dweilen,
boodschappen, ramenlappen.
Maar naar een pretpark toe? 'Geen zin.'

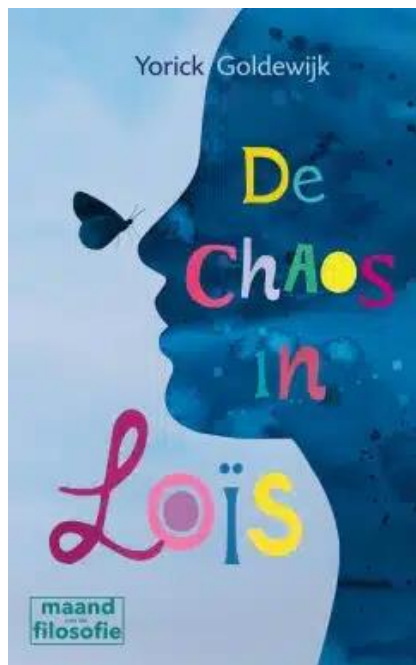
Ben ik
uit een kinderwagen gehaald?
van een schommel geplukt?
in een ballenbank gevonden?

Het is ze in ieder geval gelukt,
hun doel is bereikt:

tussen duizenden kinderen
vonden ze eentje dat vanbuiten
heél toevallig
op hen lijkt.

11

32

33

YORICK GOLDEWIJK

Ziekenbezoek

Maarten was er drie weken lang bang voor geweest: dat de bel zou gaan en dat haar stoel leeg zou zijn. En nu gebeurde precies dat.

De bel ging, haar stoel was leeg en bleef leeg, ook toen de meester de deur sloot en tegen de tafel begon te leunen, en zijn blik door de klas liet gaan en zijn handen hief om iedereen tot stilte te manen.

En de les te beginnen.

De les te beginnen zonder Loïs.

34

35

Binnenkort wilde Lennox graag dapper worden. En het liefst zo snel mogelijk. Daar was hij nu wel aan toe. Voor een jongen die nog niet dapper was, zag Lennox er gelukkig wel behoorlijk cool uit. Hij had helderbruine ogen, kort haar dat zijn moeder in de badkamer millimeterde zodra je het kon vastpakken en altijd een scheef lachje op zijn gezicht. Sinds zijn elfde verjaardag was hij de trotse eigenaar van nieuwe sneakers – groene, met zolen oranje als vlammen. Als er een vlekje op zat, poetste hij ze met een oude tandenborstel weer schoon, het liefst dezelfde dag nog. Verder was Lennox klein van stuk, maar dat vond hij niet heel erg, want niemand in de klas kon harder rennen dan hij. En op zijn nieuwe schoenen was hij al helemaal onverslaanbaar.

36

Je kon dapperheid wel op je verlanglijstje zetten, maar zo-
iets kreeg je natuurlijk nooit cadeau. Daarom had Lennox zelf
bedacht hoe hij het beste dapper kon worden: hij moest moed
verzamelen. En dat betekende dat hij minder bang moest zijn.
Dat lukte alleen nog niet zo goed. Hij was niet bang voor enge
monsters of zo, daar geloofde hij niet in, maar juist voor kleine,
hele échte dingen. Dan begonnen zijn wangen te gloeien en ging
zijn hart razendsnel kloppen. Lennox was bijvoorbeeld als de

37

zijn hart razendsnel kloppen. Lennox was bijvoorbeeld als de
dood voor sirenes van politie- of brandweerauto's, die op straat
zomaar ineens keihard konden gaan loeien. Hij was bang voor
de buurvrouw op de begane grond, die hem altijd lang aankeek
zonder te knippen en niks zei. Bang, maar heel, echt héél erg
bang, voor vochtige, kronkelende regenwormen. En hij was bang
om betrapt te worden als hij stiekem het wachtwoord van zijn
vaders laptop probeerde te kraken, zoals nu.

38

ZINDZI ZEVENBERGEN

Het wachtwoordenmuseum

39

Het was Aya die hem had overgehaald. Eerst vond hij het maar een slecht plan, inbreken in zijn vaders laptop. Maar het was voor een goed doel, zei Aya, en daar had ze gelijk in. Aya was niet zo snel bang. Daarom zat ze ook vaak vol ideeën. Te vol, dacht Lennox weleens. Soms, als hij haar plannen niet zo slim vond, moest hij er een stokje voor steken, zoals die keer dat ze van haar springtouwen een ladder had geknoopt en daarmee van haar eigen balkon twee verdiepingen omhoog naar dat van Lennox wilde klimmen. Waaghalzerij, noemde zijn moeder de capriolen van Aya.

40

‘Zal ik Lennox morgen meenemen?’ hoorde hij zijn vader vragen. Lennox was de gang op geslopen, richting de woonkamer. Mee naar een ziekenhuis? De gedachte alleen al. Hij had genoeg films gezien om te weten hoe het daar aan toeging. Gillende mensen, enge apparaten, dokters met bloedspetters op hun witte jassen. Nee, bedankt! Door het kiertje van de deur zag hij zijn ouders op de bank zitten. Zijn moeder keek ongerust.

‘Ik wil hem graag het hele verhaal vertellen,’ ging zijn vader verder. ‘Ik weet zeker dat hij het beter begrijpt als ik het kan laten zien.’

Er volgde een stilte. Lennox hield zijn adem in zodat hij beter kon luisteren. Het hele verhaal? Waar hadden ze het over?

‘Denk je dat hij daar klaar voor is?’ vroeg zijn moeder. Het is een schat van een jongen, maar hij is zo ...’ Ze maakte haar zin niet af.

Hij had zijn glas nog niet leeg of Aya had al een plan klaar. Ze zette alles nog eens op een rij en telde op haar vingers: één, zijn vader was zijn geluysketting verloren, uitgerekend op de dag dat hij hem hard nodig zou hebben. Twee, zijn vader was verdrietig, ze wisten alleen nog niet waarom. Drie, zijn ouders dachten dat Lennox te bang was om mee te gaan naar het ziekenhuis. Volgens Aya zat er niets anders op: Lennox moest naar dat ziekenhuis. Zonder het tegen zijn ouders te zeggen. Zo kon hij zijn vader troosten met de geluysketting van opa Babel en meteen aan zijn moeder laten zien dat hij heus niet bang was. Natuurlijk zou Aya met hem meegaan. Daar heb je tenslotte vrienden voor. Lennox twijfelde, maar vond het plan nét niet onverstandig genoeg. En het leek hem een goede dag om dapper te worden.

Uit: Lennox en de gouden sikkels, Zindzi Zevenbergen, Uitgeverij De Harmonie, 2021

MARK INSINGEL

Als ik niet bang was

Als ik niet bang was
 zou ik het durven.
 Als ik het zou durven
 zou ik slagen.
 Als ik zou slagen
 zou ik het kunnen.
 Als ik het zou kunnen
 zou ik het willen.
 Als ik het zou willen
 zou ik het kunnen.
 Als ik het zou kunnen
 zou ik slagen.
 Als ik zou slagen
 zou ik het durven.
 Als ik het zou durven
 dan was ik niet bang.

Uit: De druiven die te hoog hangen, Mark Insingel, In de Knipscheer, 1994

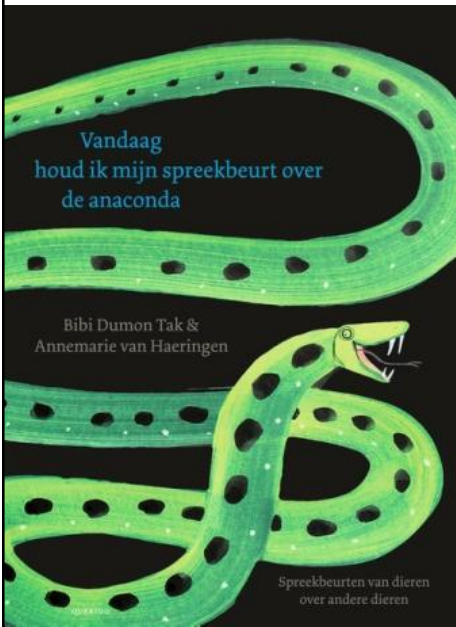
43

Effectieve
kenmerken

Hoe maak je van een interactief
voorleesmoment een effectief leermoment?

44

- Bespreek de eigenschappen van het boek

- Stel open vragen

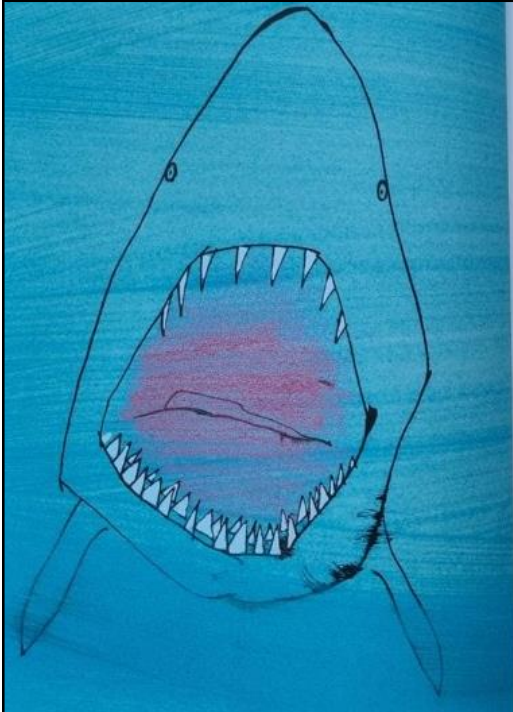

- Stel extra vragen en geef tips

- Bekijk samen de afbeeldingen

45

1

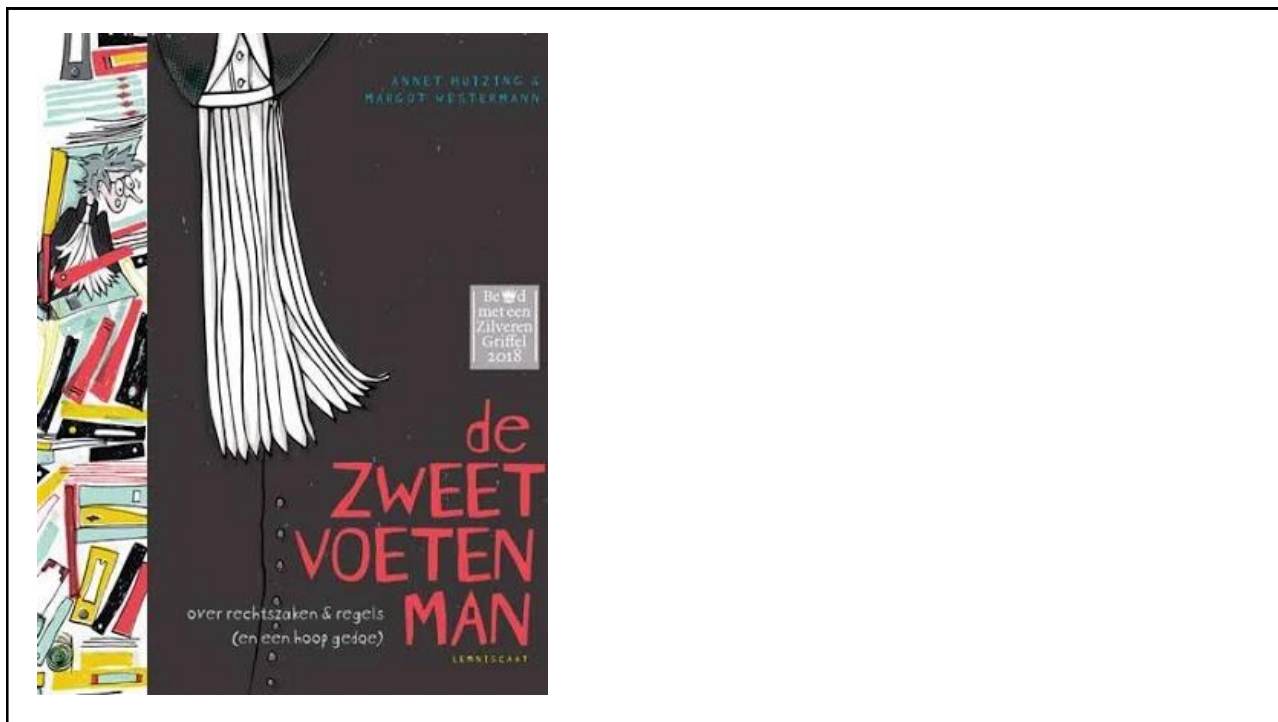
'Hallo,
ik ben een gewone poetsvis
en vandaag houd ik mijn spreekbeurt over
de haai.

Haaien staan bekend als echte rovers. Ze vreten aan de lopende band vissen en inktvissen. Wij poetsvissen zien ze soms als torpedo's achter hun prooi en aan door het water jagen. Daar moeten wij poetsvissen soms een beetje om lachen. Om al die paniek onder de andere vissen als er een haai in aantocht is. Soms jagen haaien zelfs in een groep. Dan sluiten ze hun slachtoffers in. En daarna is het hap slik weg, want de bek van een haai is groot. Eruit ontsnappen is onmogelijk. Zit je er eenmaal in, dan vertel je het niet meer na. Behalve als je een gewone poetsvis bent, zoals ik. Maar het gaat vandaag niet over poetsvissen maar over haaien.

Gewone poetsvissen hebben een schoonmaakbedrijf aan huis. Met aan huis bedoelen we het koraalrif. Iedere vis die zich vies voelt meldt zich aan bij onze wasstraat. En vaak zijn die vissen echt smerig. Dan denk ik: had je niet eerder kunnen komen? Achter hun vinnen krielt het van de parasieten, van die kleine bestjes die leven op de huid en schubben van waterdieren. Soms dragen onze klanten een halve diertuin met zich mee.

We bedienen iedereen hoor, daar niet van. We boenen alle vormen en maten vissen, zal ik maar zeggen. Maar deze spreekbeurt gaat niet over vissen in het algemeen, maar over haaien in het bijzonder. Dat komt omdat haaien mijn favoriete klanten zijn. Daarom gaat mijn spreekbeurt over hen.

46

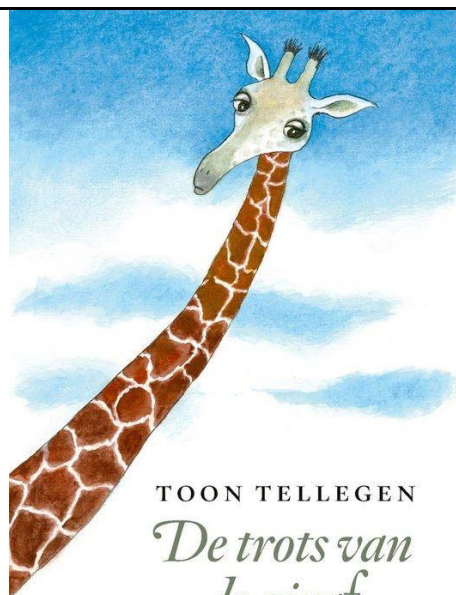

47

- Ga dieper in op de inhoud van de tekst
- Sta stil bij nieuwe woorden en uitdrukkingen
- Geef positieve feedback
- Leg linken met de eigen leefwereld

48

TOON TELLEGEN

De trots van de giraf

Roman Querido

Hij schudde zijn hoofd en ging aan zijn tafel zitten, leunde achterover en dacht aan alles wat hij voortaan niet meer zou kunnen.

Mijn nek uitsteken, dat gaat in elk geval niet meer.

Iemand met mijn nek aankijken, dat kan ook niet meer. Als ze me uitlachen of op me neerkijken, moet ik ze met mijn achterhoofd aankijken. Maar iemand met je achterhoofd aankijken, dat is niks.

Tot mijn nek ergens in zitten – zorgen of zo – dat ook niet. Dat is een voordeel.

Mijn nek over iets breken, dat gaat niet langer. En me de nek omdraaien kan niemand meer.

49

Barbara Rottiers

ZARAFa

De waanzinnige
roadtrip van
de eerste giraf
in Frankrijk

PELCKMANS

De mensen staarden naar me. Deden ze dat lang aan een stuk, dan kregen ze een stijve nek. Want ik was groot. Hoog vooral. Wel vier meter. Mijn lengte was altijd een dingetje. Net als bij basketbalspelers. De monden van de mensen hingen open van verbazing. Ook hadden ze knikkende knieën. Dat zag ik niet, maar dat wist ik. Want mensen waren onder de indruk. Ze vonden het spannend om me te zien. Want nooit eerder zagen ze een giraf. En dat is wat ik was: een giraf. Mijn naam was Zarafa en ik was de eerste giraf in Frankrijk.

Zarafa is de waanzinnige roadtrip van de eerste giraf in Frankrijk, opgetekend in woord en beeld door Barbara Rottiers die bijna 200 jaar later in haar voetsporen trad. Zonder regenjas of handgemaakte laarsjes (die had Zarafa wél), maar met veel anekdotes, weetjes en humor.

50

De mensen staarden altijd naar me. Deden ze dat lang aan een stuk, dan kregen ze een stijve nek. Want ik was groot. Hoog vooral. Wel vier meter. Mijn lengte was altijd een dingetje. Net als bij basketbalspelers. De monden van de mensen hingen open van verbazing. Ook hadden ze knikkende knieën. Dat zag ik niet, maar dat wist ik. Want mensen waren onder de indruk. Ze vonden het spannend om me te zien. Want nooit eerder zagen ze een giraf. En dat is wat ik was: een giraf. Mijn naam was Zarafa en ik was de eerste giraf in Frankrijk. In het jaar 1827 ging ik te voet van Marseille naar Parijs. Ik was een geschenk voor de Franse koning. In Parijs ging ik in de dierentuin wonen.

Zarafa is Arabisch voor giraf. Die naam kreeg ik niet bij mijn geboorte. En ook tijdens mijn leven werd ik niet één keer Zarafa genoemd.* Dat kwam pas later. Tijdens mijn leven was ik gewoon 'de giraf'. Er waren toen nog geen andere giraffen in Frankrijk dus een risico op vergissen was er niet. Koosnaampjes kreeg ik wel in overvloed: van 'hare koninklijke hoogheid' tot 'de Egyptische prinses' of 'onze geadopteerde dochter'. En die werden allemaal met evenveel liefde en ontzag uitgesproken.

51

Het is het jaar 1827. Er bestaat al veel. Maar heel veel ook nog niet. Er zijn nog geen auto's, nog geen vliegtuigen en nog geen telefoons. Die moeten nog uitgevonden worden. En de trein? Die bestaat ook nog niet. Dat is jammer. Want daardoor moet ik nu een lange reis te voet maken. Van Marseille in het zuiden van Frankrijk naar Parijs. Dat is bijna 1.000 kilometer. In Parijs ga ik in de zoo wonen. Daar zal ik de rest van mijn leven blijven.

52

De ontvoering

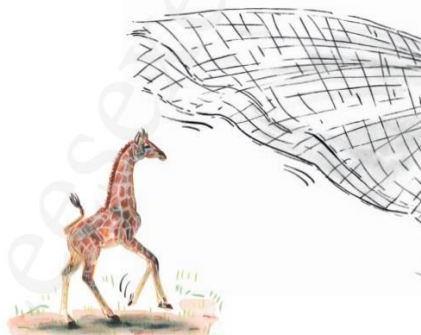

Ooit was ik klein.* Als kalfje ben ik in het Afrikaanse land Soedan gevangengenomen. Samen met mijn moeder kuierde ik zorgeloos over de savanne. Terwijl zij blaadjes van de bomen at, dronk ik haar verse warme melk. Ineens bewoog er iets in het gras. Het was geen cheeta of leeuw. Het waren mensen. Mannen met harde stemmen. Enkele van hen slopen naar mijn moeder toe, de anderen kwamen op mij af. Ze namen me te grazen en met mijn eigen ogen moest ik aanzien hoe mijn moeder neerzeeg, nadat ze was geraakt door een speer. De mannen gaven niks om haar. Ze lieten haar levenloze lichaam als een zak huisvuil achter in het gras. Vanaf dan waren ze alleen nog maar met mij bezig. Ik was het enige wat voor hen telde. In paniek probeerde ik te ontkomen. Zwaaiend met mijn nek deelde ik kopstoten uit. Mijn hoefjes traptten in het rond. Ze waren me te slim af met een eenvoudig net. Alles ging heel snel. Ze grepen me vast en sleepten me een eind verderop. Tegenstribbelen had geen zin.

* Al is klein zelfs voor een pasgeboren giraffe wellicht niet het juiste woord: bij de geboorte is een giraffenkalf al 1,5 tot 2 meter groot en weegt het zo'n 60 kg.

Het voelde alsof ik zelf gespiesd was, net als mijn moeder, door vijf priemen van ijs. Ondertussen werd druk heen en weer geroepen: 'Let op die poot! Dat jong moet gezond bij de baas aankomen of we zijn ons geld kwijt!' 'Let zelf op en zorg dat ze niet gewond raakt.' Met het ienemini greintje voorzichtigheid dat deze ruwe kerels in zich hadden, hieven ze me op een kameel. Verdoofd van verdriet was ik. Op de kameel naast me hing nog een ander giraffenkalf te treuren. Ook zij was net geschaakt. We waren te moe en te veel van slag om elkaar te besnuffelen. In twee onhandige bewegingen kwam mijn kameel overeind. Door de wiegende cadans van haar stap viel ik in slaap op haar bed van bulten. Ik gaf me over aan wat zou komen. In het begin huilde ik veel. Maar nooit luid. Wij giraffen huilen in stilte, net als de meeste dingen die wij doen. Ik kreeg melk van de koeien die voor ons uit liepen. Dat verzachtte het verdriet.

Giraffen van horen zeggen

De laatste tijd ben ik in de dierentuin geregeld naar de giraffen gaan kijken. Ik probeer me dan in te beelden hoe het moet geweest zijn om Zafra in het echt te zien. De eerste giraf in je leven. En dan nog wel een die te voet van Marseille naar Parijs is gestapt. Geconcentreerd naar een giraf kijken kan nog altijd voor knikkende knieën zorgen. En dan bedoel ik écht kijken zonder ondertussen te staan kletsen, selfies te maken, te bellen of gauw een sandwich te eten. Wat een wonderlijk dier! Ik stel me dan ook iedere keer weer de vraag hoe de giraf ontstaan is. Kwam daar een schepper aan te pas? En zo ja, had hij of zij tijdens het ontwerpen van deze diersoort een baaldag of zat hij eerder op een piek?

Het lijkt me waarschijnlijker dat de giraf zich net als veel andere diersoorten gewoon goed heeft weten aan te passen aan de veranderingen in de natuur. Elf miljoen jaar lang heeft hij zich van z'n meest flexibele kant laten zien. Pas de afgelopen jaren ging het mis. De giraf is niet langer opgewassen tegen de vele stropers, de klimaatverandering, de overbevolking en alle oorlogen die woeden in de landen waar hij voorheen rustig en vrij leefde. In oostelijk en zuidelijk Afrika tref je er nog wel in het wild aan, maar in andere landen waar hij eerst voorkwam, zoals Mali, Nigeria of Eritrea, is er geen giraf meer te bespeuren. Sinds een tiental jaar is de giraf zelfs met uitsterven bedreigd. Stel je voor: een wereld zonder giraffen! Dat kán toch niet! Misschien beseffen we niet dat de giraf in gevaar is omdat we er zoveel zien. De giraf is werkelijk overal. Giraffen in de dierentuin, giraffen op tv, giraffen op meetlatten, giraffen op café, giraffen op bloempotten, giraffen op de we ...

Uit: Edward Van de Vendel *Ik juich voor jou*

This varkentje

There was this varkenkje from Holland,
and this varkenkje had a dream:
He wanted to be a turnknappen,
but zijn voetbalvarkenjesteam
said: "What? That is for whatjes!
You slingert alleen maar wat rond,
and then do you zeker een badpakje aan
and then everyone kijkt naar je komst."
"Ha ha ha ha ha ha ha,"
ze lachten long en breed.
But people,
ze knorden wel different
toen varken zijn oefening deed.
Want hij won dus a golden medaille.
Zijn dream came hartstikke true.
So I say to you: Beste kinderen,
if varken het kan,
why not you?
I say: Blijf in jezelf believe.
I say: The world will giggle mischien,
but I say: Just follow the varkenje,
let the world your kontje maar zien.
I en varkenje be your voorbeeld!
Let varkenje be your man!
Oh, I say to you,
heel mijn biggetjesland:
You
oinksolutely
can!

Meer lezen?

Zo maak je van interactief voorlezen een succes: 8 tips – Klasse

